

**ПРОБЛЕМИ С ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ДАНЪК ВЪРХУ
ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ ВЪВ ВРЪЗКА С ОСВОБОДЕНИ И
НЕОБЛАГАЕМИ ДОСТАВКИ (ИЗКЛЮЧЕНИЯ ОТ ОБЛАГАНЕТО)
СЪДЪРЖАНИЕ:**

УВОД

**ГЛАВА 1 ОБЩА ПЕРСПЕКТИВА НА СЪОБРАЖЕНИЯТА ЗА
ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ДДС**

1.1. Произход на освободените доставки

1.2. Същност на изключенията

1.3. Дейности извън обхвата на ДДС

1.3.1. Доставки извън обхвата

1.3.2. Доставчици извън обхвата

1.3.3. Предприятия с „не-икономическа дейност”

**1.3.4. Министерства, други органи от публичния сектор и
благотворителни организации**

**ГЛАВА 2 ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗШИРЯВАНЕ НА
ДАНЪЧНАТА ОСНОВА В ЕС**

2.1. Разширяване на основата на ДДС

**2.2. Приложение на принципа за „място на изпълнение” в
областта на телекомуникации, излъчване и електронни услуги**

2.3. ДДС върху енергийни доставки

2.4. Данъчен кредит за фирмени автомобили

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

УВОД

В опит да се възстанови икономиката, три години след края на Втората световна война, френското правителство е решило да опита да обложи с данък върху оборота набор от предприятия, които са изнасяли своите стоки. Идеята е била, че с увеличаването на износа от по-конкурентни и ефективни сектори ще се компенсират първоначалните разходи за възстановяване. Опитът се оказал успешен и експериментът е бил продължен в други сектори и предприятия няколко години по-късно¹. До 60-те години на 20 век е била ревизирана цялата данъчна система като данъкът върху оборота е бил трансформиран в ефективен и справедлив данък върху крайното потребление. Така се е поставило началото на данъка върху добавената стойност (ДДС) в цяла Европа².

От Европа към останалата част на света, ДДС бързо се е разпространил, превръщайки се в това, което е описано като несравнимо данъчно явление³ и най-важното събитие в развитието на данъчната структура през последната половина на 20 век⁴. Независимо от огромната си популярност и неоспорим ефект, то практиката на приложение на ДДС по света - в различна степен – е била несъвършена с изключения (освободени доставки), анатема в логиката на ДДС⁵. Не само, че те представляват изключения от принципа на ДДС като данък върху потреблението, но също така те се възприемат като особено вредни за ефективността и безпристрастността на данъка⁶. В европейските страни,

---

¹ C.S. Shoup, "Taxation in France" (1955) *National Tax Journal* 8(4), 325-344.

² По-ранен ДДС режим е бил въведен през 1953 година на щатско ниво в Мичиган, но без право на ползване на данъчен кредит въз основа на издадена фактура. J.A. Papke, "Michigan's Value-Added Tax After Seven Years" (1960) *National Tax Journal* 13(4), 350-364.

³ A.A. Tait, *Value Added Tax – International Practice and Problems* (Washington D.C.: International Monetary Fund, 1988)

⁴ S. Clossen, "Global Trends and Issues in Value Added Taxation" (1998) *International Tax and Public Finance* 5(3), 399-428.

⁵ S. Adam, T. Besley, R. Blundell, S. Bond, R. Chote, M. Gammie, P. Johnson, G. Myles and J. Poterba (eds.), *Dimensions of Tax Design – the Mirrlees Review* (Oxford: Oxford University Press, 2010), 275-422; V. Lenoir, "April 1954-April 2004 – VAT Exemptions: The Original Misunderstanding" (2004) *European Taxation* 10, 456-459, at 459.

⁶ OECD, *Consumption Tax Trends 2010* (Paris: OECD Publishing, 2011), c.15

където за първи път е въведен ДДС, освободените обороти от облагане представляват една много значителна - и растяща - част от потенциалната данъчна основа. В повечето други страни по света, където ДДС е приет по-късно, броят на случаите на освобождаване обикновено е значително по-малък и алтернативни правни проекти за облагане в определени сектори на икономиката са били приети. Въпреки това, независимо дали се разглежда традиционния ДДС - като този, който се прилага в европейските страни - или модерният ДДС - като например този прилаган в Нова Зеландия, Австралия или Канада - въпросът за адекватността на изключенията остава актуален. Тридесет години след появата на първите модерни ДДС режими по света дебатът за (или битката срещу) освободените доставки (изключения) продължава и всъщност е станал по-интензивен⁷.

Обект на дипломната работа е дейността на субектите на данъчно облагане по отношение на ДДС. Предмет са икономическите отношения във връзка с освободените доставки и изключения от облагане с ДДС.

Целта на дипломната работа е да се предложат начини за разширяване на данъчната основа на ДДС в Европейския съюз. Подобреният данъчен дизайн ще направи системата на ДДС по-ефективна и може да осигури алтернатива за правителствата за увеличаване на данъчните ставки.

За постигане на тази цел ще бъдат решени следните задачи:

- 1) да се анализира ретроспективно възникването на изключенията от облагане с ДДС (включително освободените доставки);
- 2) да се изясни тяхната същност и перспектива
- 3) изясняване на основните предизвикателства свързани с разширяване на данъчната база.

---

⁷ L. Ebrill, M. Keen, J-P. Bodin and V. Summers in *The Modern VAT* (Washington D.C.: International Monetary Fund, 2001), c.198

Методологията на изследването се основава на комбинация от абстрактни и теоретични, икономически и статистически, логически и частни методи.

ГЛАВА 1 ОБЩА ПЕРСПЕКТИВА НА СЪОБРАЖЕНИЯТА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ДДС

1.1. Произход на освобождаване от облагане с ДДС

Теоретичните корените на ДДС са били положени малко след Първата световна война, когато американски учен и немски индустриалец по отделно, но почти по едно и също време, са написали статии, в които се предлага приложението на бъдещия данък върху оборота. Времето на първите предложения остава неясно, като един учен приписва първото приложение на данъка, посочено от Т.С. Адамс - един от водещите публични финансисти в САЩ⁸. Въпреки това, е по-вероятно, че работата на индустриалеца Карл Фридрих фон Сименс предшества тази на Адамс с около година⁹. По ирония на съдбата, нито един от тях не подкрепя системата на ДДС като реформа за данъка върху оборота; по-скоро, те я разглеждат като възможен заместител на корпоративния данък, считайки, че той ще води до нарушения като се облага крайното потребление.

Въвеждането на ДДС е било в отговор на някои прагматични съображения. В момента, когато ДДС е бил приет във Франция са съществували два модела за данъци върху потреблението, които елиминират каскадните данъци върху бизнеса, които изкривяват вземането на решения и насърчават вероятните неефективни практики като вертикална интеграция. Първият е данъкът върху продажбите на дребно (RST), приета в повечето регионални юрисдикции в Северна Америка, с който се избягва данъчната тежест върху бизнеса чрез система на отлагане: данъкът, на теория, се отлага за всички доставки, извършени към регистрирани предприятия, които извършват придобивания за бизнес цели. От друга страна с ДДС системата се налага данък върху всяка доставка,

---

⁸ R.W. Lindholm, "The Origin of the Value-Added Tax" (1980) *Journal of Corporation Law* 6(1), с. 12.

⁹ R.A. Musgrave, "Schumpeter's crisis at the tax State: an essay in fiscal sociology" (1992) *Evolutionary Economics* 2, 89-113,